

Statsministerns städerska visar hyckleriet

Svenska Dagbladet den 16 juni 2023

Spotify har släppt en dokumentärpodd i två avsnitt om Magdalena Anderssons städerska. Ni vet, den som städade statsministerns hus utan kollektivavtal och utan rätt att vistas i Sverige. Historien avslöjades strax innan Ryssland invaderade Ukraina, vilket möjligen bidrog till att debatten dog ganska snabbt. Men frågan om papperslös arbetskraft i Sverige är i högsta grad levande.

Dokumentärpodden av reportern Isabell Højman är både briljant och haltande. Bland det bästa är att vi får veta vad som hände och vilka människor som dolde sig bakom nyhetsrapporteringen. Städerskan heter Chilo, kommer från Nicaragua och var varken spion eller en säkerhetsrisk när hon städade i statsministerns villa. Hon var – och är – en tjej i 25-årsåldern som sökte sig ett bättre liv genom att städa i Sverige.

Enligt retoriken från fackföreningar, från arbetarrörelsen och numera även från delar av svensk borgerlighet accepterar vi inte att människor från andra länder kommer till Sverige som billig arbetskraft i städbranschen. Magdalena Andersson själv säger nästan exakt så i dokumentären.

I praktisk handling gör vi ändå just det. Även offentlig sektor. Även Magdalena Andersson. Inte direkt, men genom vad vi skulle kunna kalla moraliska mellanhänder: Vi anlitar företag som i sin tur lägger ut jobbet på andra, mindre nogräknade aktörer. Men detta förfarande är ett villkor för att de ska kunna hålla låga priser. Och det är med dessa låga priser som företagen vinner städuppdrag från kommuner, regioner och statliga myndigheter. Här finns ett svenskt hyckleri som dokumentären skickligt blottlägger.

Andra delar av analysen haltar emellertid betänkligt. Dokumentären vill lägga en betydande del av skulden på alliansregeringens nedskärningar av svenska myndigheter, särskilt nedläggningen av Arbetslivsinstitutet (ALI). Men för Chilo är de svenska myndigheterna en fiende som hon helst undviker. Det är myndigheterna som bestämt att hon inte ska få vara i Sverige, och det är myndigheter som kör ut henne när hon ofrivilligt får kontakt med dem.

Fackliga representanter intervjuas, uttrycker upprördhet och säger sig vilja undvika att andra hamnar i Chilos situation. Självklart vill de det. Men situationen kan undvikas på olika sätt. Chilo och andra i hennes situation skulle kunna ges laglig rätt att städa i Sverige. Det skulle stärka arbetstagarnas förhandlingsposition, locka mer seriösa företag till branschen och ge fler svenskar möjlighet att köpa städtjänster, utan moraliska mellanhänder. Kanske skulle städsektorn rentav kunna klara sig utan rutavdraget?

Ett annat sätt att undvika situationen är att vi lägger betydligt mer resurser på att hitta och köra ut alla som är här och arbetar olagligt, för att sedan förstärka gränskontrollerna så att inga framtida Chilo får för sig att försöka bygga ett bättre liv i Sverige.

I dokumentären får många förfasas över situationen, men ingen får motfrågan om hur vi borde göra i stället. Det är synd. Det är nämligen just den frågan som måste besvaras om hyckleriet ska få ett slut.

Jag föreslår att migrationsminister Maria Malmer Stenergard börjar.

Andreas Bergh